



*Úryvek z knihy Alaina de Benoista: Totalitarismus, s podtitulem „Komunismus a nacionální socialismus - jiná moderna 1917 - 1989. Hrozby a výzvy dneška.“*

*Knihu je možné objednat **zde**. Zájemci ze Slovenska mohou knihu objednat v e-shopu **Protiprúdu**.*

Komunismus zničil mnohem více lidských životů než nacionální socialismus. Přesto nadále převládá mínění, že nacionální socialismus byl něčím mnohem horším. Jak je to možné? Jak je možno se zřetelem ke dvěma stejnoměrně ničivým systémům považovat za méně odporný ten, který napáchal větší škodu? Jak je možno nadále odmítat představu, že je lze srovnávat? Aby bylo možno zastávat takovéto stanovisko, musí se člověk přirozeně odvrátit od současné bilance obou systémů, protože srovnání není v souladu s tím, co chce dokázat.

Nejčastěji uváděný argument se odvolává na rozdíly v záměrech tvořících základ. Nacionální socialismus je prý nenávistné učení, komunismus jedno z učení o osvobození. Komunismus je prý nesen láskou k lidstvu („dokonalým spojením“, říká Robert Hue, bývalý vůdce Komunistické strany Francie z let 1994–2002), nacionální socialismus prý negováním pojmu lidstvo. Jean-Jacques Becker ujišťuje, že „podstatou komunismu je zcela v protikladu k

nacionálnímu socialismu humanismus“. 1] Co se týče Rogera Martelliho, ten píše, že „komunismus přísluší k racionalistickému a humanistickému pojetí rovnosti mezi lidmi“. 2] Podle Rolanda Leroye „je podstatou nacionálního socialismu nenávisť k lidem [...] Podstatou komunismu je láska k lidem“. Guy Konopnicki je toho názoru, že „člověk se stal nacistou z nenávisťi vůči lidskému rodu. Komunistou se člověk stal z důvodů zcela opačných“. 3]

Argument koneckonců neznamena, že účel světí prostředky, nýbrž že prostředky nemají uvádět účel v zapomenutí a především že ho nemají diskreditovat. Diskuze o otázce, zda nějaký „vznešený“ cíl činí určité prostředky ke svému dosažení přijatelnější, potom zůstává otevřená.

Z toho se vyvozuje, že zločiny nacionálního socialismu byly předvídatelné, komunistické naproti tomu ne. Stalinovy zločiny prý vyplývají z deformací komunismu, který „sám o sobě představoval ideál lidského osvobození“, 4] kdežto Hitlerovy zločiny prý vyplývají ze zjevně nenávisťi naplněné a ničivé ideologie. Nacionální socialismus je prý přirovnatelný k masovému vrahovi, komunismus k smolařskému altruistovi, který zabíjí ty, jimž chtěl přijít na pomoc. Ničením lidských životů dodržel svým posláním zločinecký nacionální socialismus své sliby a uskutečnil svůj program. Nedopatřením zločinný komunismus své sliby zradil. Praktiky nacionálního socialismu se bezprostředně daly odvodit z jeho učení, zatímco praktiky sovětského komunismu „představovaly takřkajíc neobratné použití léčivé ideologie“. 5] Komunismus se prý stal zhoubným jenom náhodou, nedopatřením nebo neobratností. Protože jeho zločiny se prý mají odvozovat z nesprávného výkladu či pomýlení, má se komunistický teror klást na stejnou rovinu s nešťastným osudem, s „nehodou zaviněnou do jisté míry meteorologickými okolnostmi“ (Alain Besancon). Komunismus se prý zkrátka navzdory své stovce milionů mrtvých může pojímat jako myšlení naplněné bratrskou láskou, které nechtěně propadlo nenávisťi, jako čestný projekt, který se nezdařil.

Průvodní lidské škody komunismu se mají připisovat „odchylce“ nebo „zbloudění“, které nás jako takové nemá co učit o vlastní podstatě systému. To tvrdil Claude Lefort ještě v roce 1956. O dvacet let později, u příležitosti vydání *Souostroví Gulag*, popsal Jean Elleinstein stalinismus rovněž jako pouhou „nehodu“. 6] Sovětský teror, jak dnes vysvětluje Jean-Jacques Becker, především pramení z „neschopnosti jeho vůdců nadále prosazovat základní ideál spočívající nadále ve štěstí a sociální spravedlnosti jinými prostředky“. 7] „Komunističtí bojovníci,“ přísazuje si ještě Gilles Perrault, „lpěli na projektu, který měl být univerzální a osvobozující. To, že tento ideál sešel ze správné cesty, vůbec neumenšuje jejich pohnutky.“ „Tvrdit, že komunismus se rovná nacismus,“ doplňuje čestná předsedkyně Ligy za lidská práva Madeleine Rebériouxová, „znamená zapomínat [...] že SSSR nikdy neorganizoval vyloučení některé skupiny lidí základním zákonem o státu!“ 8]

Tato argumentace si určitě zaslouží, aby byla prozkoumána blíže.

Poznámky:

1] Jean-Jacques Becker, „Les fièvres anticommuniste“, in: *L'Histoire*, listopad 1997, str. 7.



- 2] Roger Martelli, „Une différence de nature“, in: *Avantgarde*, prosinec 1997, str. 28.
- 3] Guy Konopnicki, „Un naufrage dans l’archipel du Goulag“, in: *L’Événement du jeudi*, 6. prosince 1997, str. 22. Raymond Aron sám použil tento argument, když psal v souvislosti s komunismem „o spojení mezi vznešeným cílem a neúprosnou technikou (viz *Démocratie et totalitarisme*, Gallimard, Paris 1965, str. 302; [česky: *Demokracie a totalitarismus*, Atlantis, Brno 1993]). Toto rozlišování kritizoval Alain Besancon (*Présent soviétique et passé russe*, LGF, Paris 1980, str. 147n). Raymond Aron se od něho později distancoval a krátce před svou smrtí přiznal, že „tvrzení o rozlišování mezi třídním a rasovým mesianismem“ jej už více nedojímá (*Mémoires, 50 ans de réflexion politique*, Julliard, Paris 1983, str. 737).
- 4] Robert Hue, „Nazisme, communisme. La comparaison est odieuse et inacceptable“, in: *L’Événement du jeudi*, 13. listopadu 1997, str. 59. Simone Korffová-Sausseová právem poznamenala, že způsob, jakým Robert Hue odsoudil gulag jako „obludnost“, má za účel odsoudit stalinismus jako patologický výrůstek bez souvislosti se „skutečným“ komunismem. „Obludnost“ (gulag) je to, co se přirozeně odlišuje od normality (komunismu). Píše, že „toto je dobrý příklad pro manévr stalinistického typu ve službách údajné kritiky stalinismu. Pojem ‚obludnost‘ se objevuje, aby se znemožnila diskuze“ („Monstruosité et manoeuvre stalinienne“, in: *Libération*, 9. prosince 1997, str. 5).
- 5] *L’Histoire*, leden 1998, str. 3.
- 6] Claude Lefort, *Le Monde*, 15. února 1975.
- 7] Jean-Jacques Becker, interview v *La Vie*, 27. listopadu 1997, str. 11.
- 8] Madeleine Rebérioux v *Le Journal du dimanche*, 2. listopadu 1997.

Zdroj: Alain de Benoist, *Totalitarismus: Komunismus a nacionální socialismus – jiná moderna 1917 – 1989*, Délský potápěč 2018.